

Kolofon

*Sprogstimuleringsforløb for flersprogede børn:
– vejledning til 20 sproglege*

Udarbejdet af Laila Kjærbæk & Cecilie Elisabeth Thimm, Center for Sprog og Læring, Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet

© 2022 forfatterne og 2 Timer om Ugen

Sprogstimuleringsforløbet er udarbejdet som en del af projektet: *Nye veje til dansk for flersprogede børn – i overgangen fra dagtilbud til skole* der er finansieret af Novo Nordisk Fonden og gennemført i et samarbejde mellem Syddansk Universitet og 2 Timer om Ugen.

Dele af materialet er inspireret af: Børne- og Undervisningsministeriet (2019), *Sprogprøven i børnehaveklassen* samt Laila Kjærbæk, Caroline Schaffalitzky, Kathrine Lykke-Poulsen & Christina Madsen (2020), *Sprogklubben – Sprogstimuleringsforløb for flersprogede førskolebørn* (2020).

Indholdsfortegnelse

Kolofon	1
Indholdsfortegnelse	2
Introduktion.....	4
<i>Sproglige områder</i>	4
<i>Læringsmål</i>	4
Lydlig opmærksomhed.....	4
Grammatik	4
Samtale og dialog.....	4
Fortælling og oplæsning	4
Tidlig læsning og skrivning	4
Uge 1 Lydlig opmærksomhed: Rim	5
Uge 2 Lydlig opmærksomhed: Første lyd	6
Uge 3 Lydlig opmærksomhed: To ord med samme lyd	7
Uge 4 Lydlig opmærksomhed: Alle ordets lyde	8
Uge 5 Grammatik: Sammensatte ord	9
Uge 6 Grammatik: Navneordenes bøjning	10
Uge 7 Grammatik: Udsagnsordenes bøjning	11
Uge 8 Grammatik: Forholdsord	12
Uge 9 Samtale og dialog: Samtale	13
Uge 10 Samtale og dialog: Følelser	14
Uge 11 Samtale og dialog: Tankeprocesser	15
Uge 12 Samtale og dialog: Talesprogets funktioner	16
Uge 13 Fortælling og oplæsning: Beskriv	17
Uge 14 Fortælling og oplæsning: Fortæl om en oplevelse	18
Uge 15 Fortælling og oplæsning: Historiefortælling	19
Uge 16 Fortælling og oplæsning: Genfortælling	20
Uge 17 Tidlig læsning og skrivning: Alfabetet	21

Uge 18 Tidlig læsning og skrivning: Skrive- og læseretning	22
Uge 19 Tidlig læsning og skrivning: Skriftsprog.....	23
Uge 20 Tidlig læsning og skrivning: Legelæse og -skrive	24

Introduktion

Sprogstimuleringsforløbet er målrettet flersprogede børn i alderen 6-7 år. Det anbefales at sproglegene gennemføres i den rækkefølge der er angivet nedenfor.

Sproglige områder

- Forløbet har fokus på følgende sproglige områder:
- Lydlig opmærksomhed
- Ordforråd
- Grammatik
- Samtale og dialog
- Fortælling og oplæsning
- Tidlig læsning og skrivning

Der er særligt fokus på hvert sproglige område i fire uger, dog er ordforråd et gennemgående tema i alle 20 uger, og der er derfor udvalgt en række **fokusord** som der vil blive lagt særlig stor vægt på i de enkelte uger.

Til hvert sproglige område er der opstillet fire læringsmål. Der er særligt fokus på ét læringsmål hver uge.

Læringsmål

Sprogstimuleringsforløbene fokuserer på at styrke børnene i at:

Lydlig opmærksomhed

- 1) kunne identificere når to ord rimer, og selv finde på ord der rimer
- 2) kunne identificere den første lyd i ordet
- 3) kunne høre når to ord begynder med den samme lyd, og selv finde på ord der begynder med den samme lyd
- 4) kunne identificere alle lyde i ordet

Grammatik

- 5) kunne opdele ord i mindre dele og sætte ord sammen af mindre dele
- 6) kunne bøje navneord i flertal
- 7) kunne bøje udsagnsord i nutid og datid
- 8) forstå og bruge forholdsord

Samtale og dialog

- 9) kunne deltage i samtaler ved at lytte og ytre sig
- 10) kunne aflæse andres følelser og samtale om følelser
- 11) kunne samtale om tankeprocesser
- 12) have viden om talesprogets funktioner

Fortælling og oplæsning

- 13) kunne beskrive personer og steder
- 14) kunne fortælle om egne oplevelser (fakta)
- 15) kunne fortælle en historie (fiktion)
- 16) kunne lytte til historieoplæsning og genfortælle (dele af) historien

Tidlig læsning og skrivning

- 17) genkende og benævne bogstaver i alfabetet
- 18) kende skrive- og læseretning på dansk (og evt. andre sprog)
- 19) forstå at skrevne ord bærer betydning
- 20) kunne eksperimentere med at læse og skrive (legelæsning, legeskrivning)

Uge 1 | Lydlig opmærksomhed: Rim

Fokus: Lydlig opmærksomhed

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne identificere når to ord rimer, og selv finde på ord der rimer.

Fokusord: rim, lyd, ord, billede, fluesmækker, hindbærnsnitte, dele

Introduktion til rim: Rim kan være med til at øge barnets lydige opmærksomhed og generelle opmærksomhed på sproget. Det kan styrke børnenes tilegnelse af talesprog og senere tilegnelse af skriftsproget (læse- og skrivekompetencer).

Materialer:

- Anne Grethe Lindequist & Lise Søjlested (2016). *Hop ombord i den store rimbog*. Forlaget Æsop
- Fluesmækker
- Hæftemasse / tape / elefantsnot
- Materiale 1
- Aktivitetsark 1 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 1 med billeder af ord der rimer. Opgaven går ud på at identificere hvilke billeder der rimer, og derefter tegne en streg mellem disse. Mon mor og far også kan finde på rimord? Enten på dansk, et andet sprog eller bare fjolleord?

Præsenter børnene for eksempler på rim – gerne med udgangspunkt i bogen *Hop ombord i den store rimbog*. Hav fokus på at børnene lytter til ordene. Når du vurderer at børnene har en fornemmelse af hvad rim er, kan I begynde legen.

Fluesmækkerleg med rim

Legen går ud på at facilitatoren på en tavle placerer to billeder der illustrerer ord der ikke rimer, og siger ordene højt. Facilitatoren viser et tredje billede der illustrerer et ord der rimer på ét af ordene illustreret på tavlen, og siger ordet højt. Børnene skiftes nu til at løbe op og klasker med fluesmækkeren på det billede på tavlen som de mener illustrerer et ord der rimer på det tredje ord. Når barnet har klasket på det billede der rimer på facilitatorens billede, skal barnet selv prøve at finde på et ord der rimer på det andet billede på tavlen. Det er således børnenes opgave at høre hvilke ordpar der rimer, og hvilke ordpar der ikke rimer, og bagefter selv finde på ord der rimer. Det må gerne være fjolleord.

Uge 2 | Lydlig opmærksomhed: Første lyd

Fokus: Lydlig opmærksomhed

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne identificere den første lyd i ordet.

Fokusord: lyd, sproglyd, ord, første, begynde med, sten

Introduktion til første sproglyd: Sproget består af lyde som sættes sammen til ord (fx består ordet *mus* af tre lyde /m u s/). Det er vigtigt at kunne skelne sproglyde for at kunne identificere ord, men evnen bliver særligt vigtig når man skal at læse og skrive, herunder lære bogstaverne i alfabetet og hvilke sproglyde der knytter sig til hvert enkelt bogstav. HUSK at fokus er på sproglyde (fx *sssss*, *kkkkk*) og ikke bogstaver (fx *es*, *kå*).

Materialer:

- Et objekt til at kaste med (fx en ærtepose eller lignende)
- En sten til hvert barn

Ting med hjem:

Find en sten til hvert barn som det må tage med hjem. Barnet kan nu finde på så mange ord som muligt som begynder med samme lyd som *sten*. Mon mor og far kan finde på ord der begynder med *sssss*? Enten på dansk, et andet sprog eller bare fjolleord? Mon mor og far ved hvordan man siger sten på andre sprog? Hvilken sproglyd begynder de(t) ord med?

Præsenter børnene for eksempler på ord der begynder med samme lyd (fx *hund* og *hus*). Tal om hvilken lyd børnenes navne begynder med. Når du vurderer at børnene har en fornemmelse af hvad den første lyd i ord er, kan I begynde legen. HUSK at fokus er på sproglyde (fx *sssss*, *kkkkk*) og ikke bogstaver (fx *es*, *kå*).

Skibet er ladet

Børnene sidder på gulvet i en rundkreds. Facilitatoren har ærteposen i hænderne og begynder med at sige *Skibet er ladet med b (bbbb)*. Herefter kaster facilitatoren ærteposen til børnene på skift, og det barn der har ærteposen skal sige et ord der begynder med denne lyd (fx *bananer*). Dette fortsætter indtil et barn ikke kan komme på et ord der begynder med denne lyd, eller nævner noget som allerede er sagt. En ny lyd introduceres, og legen gentages. Anvend gerne både vokaler og konsonanter. Afslut legen med at dele en sten ud til hvert barn. *Hvilken lyd er skibet ladet med hvis det er fyldt med sten?* Når børnene har gættet lyden, kan legen afsluttes med en runde hvor I siger *Skibet er ladet med s (sssss)* for at finde flere ord der begynder med samme lyd som *sten*.

Uge 3 | Lydlig opmærksomhed: To ord med samme lyd

Fokus: Lydlig opmærksomhed

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne høre når to ord begynder med den samme lyd, og selv finde på ord der begynder med den samme lyd.

Fokusord: lyd, sproglyd, ord, første, begynde med, forkert/rigtigt, at gøre/handling

Introduktion til to ord begynder med samme lyd: Sproget består af lyde som sættes sammen til ord (fx består ordet *mus* af tre lyde /m u s/). Det er vigtigt at kunne skelne sproglyde for at kunne identificere ord, men evnen bliver særligt vigtig når man skal at læse og skrive, herunder lære bogstaverne i alfabetet og hvilke sproglyde der knytter sig til hvert enkelt bogstav. HUSK at fokus er på sproglyde (fx *sssss*, *kkkkk*) og ikke bogstaver (fx *es*, *kå*).

Materialer:

- Materiale 2
- Aktivitetsark 3 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 3. Opgaven går ud på at børnene skal forbinde de billeder som begynder med den samme lyd. Mon mor og far kan finde ord der begynder med den samme lyd? Enten på dansk, et andet sprog eller bare fjolleord?

Giv eksempler på ord der begynder med den samme lyd. Måske kan børnene hjælpe? HUSK at fokus er på sproglyde (fx *sssss*, *kkkkk*) og ikke bogstaver (fx *es*, *kå*).

Lyddetektiven

Forberedelse til sprogleg: Sortér de to billedbunker så hvert tredje stik ikke begynder med samme lyd.

Børnene sidder i en rundkreds på gulvet. Billedarkene fra Materiale 2 ligger i en bunke i midten af rundkredsen med billedsiden nedad. Første barn trækker et ark og benævner billederne på arket (gerne med hjælp fra de andre børn og voksne). Herefter gentager facilitatoren hvad der er på billederne. Sørg for at der lægges tryk på den første lyd i ordene (fx kat, kasse eller hest, sol). Facilitatoren spørger nu barnet om de to ord begynder med samme lyd. Hvis barnet ikke selv kan høre forskel, må de andre børn gerne hjælpe med at svare. Sådan fortsætter legen indtil alle børn har prøvet. Gør det evt. til en konkurrence; børnene mod de voksne, hvor der gives point til børnene ved korrekt svar og point til de voksne ved forkert svar.

Uge 4 | Lydlig opmærksomhed: Alle ordets lyde

Fokus: Lydlig opmærksomhed

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne identificere alle lyde i ordet.

Fokusord: lyd, sproglyd, ord, første, begynde med, sten, usynlig, magisk

Introduktion til sproglyde: sproget består af lyde som sættes sammen til ord (fx består ordet *mus* af tre lyde /m u s/). HUSK at fokus er på sproglyde (fx *sssss*, *kkkkk*) og ikke bogstaver (fx *es*, *kå*). Det er vigtigt at kunne skelne lyde for at kunne identificere ord og orddele, og ligeledes når man som barn skal lære bogstaverne i alfabetet, og når man skal lære at læse og skrive – og også når man bare vil lave sjov med ord.

Materialer:

- Materiale 3 og blanke stykker papir
- Aktivitetsark 4 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 4. Opgaven går ud på at barnet skal høre hvilke lyde ordet består af. Måske kan mor og far hjælpe med at sige lydene?

Begynd med at præsentere de forskellige lyde ved at vise lydarkene og sige den tilhørende lyden. Lad børnene både lytte til og selv sige lydene.

Hvilken lyd har du?

Børnene står i en rundkreds med front mod hinanden. Giv børnene ét lydkort hver som de holder op foran sig (lydene skal danne et lydret ord (målord) – de øvrige børn får tilfældige lyde der ikke indgår i ordet. Gennemgå lydkortene så alle børn kender deres egen lyd. Sig nu den første lyd i målordet. Det barn der har lyden, stiller sig uden for rundkredsen. Sig den næste lyd i målordet. Det barn der har lyden, stiller sig ved siden af det første barn uden for rundkredsen. Fortsæt indtil alle lydene i målordet er identificerede. Når alle lydene (børnene) i målordet står på en række, skal alle børnene hjælpes ad med at høre hvilket ord de danner. Bed derfor børnene om at sige deres lyd én og én efter hinanden (fx /mmmm/, /uuuu/, /ssss/) – hurtigere og hurtigere (fx /m/, /u/, /s/) – indtil de identificerer ordet (fx *mus*).

Gå derefter videre med det næste ord.

Det er vigtigt at der kun vælges lydrette målord. Begynd med korte målord og øg efterhånden ordens længde og dermed legens sværhedsgrad. Sørg for at variere hvilke børn der får en lyd der indgår/ikke indgår i målordet.

Uge 5 | Grammatik: Sammensatte ord

Fokus: Grammatik

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele.

Fokusord: *ord, dele op, dele, opdele, sætte sammen, sammensætte*

Introduktion til sammensatte ord: Grammatik er et fælles regelsæt for hvordan orddele kan føjes sammen til ord, og hvordan ord kan føjes sammen til sætninger. Kun hvis vi kender og følger disse regler, kan vi forstå hvad hinanden siger. Når vi danner og afkoder sammensatte ord, er vi fx nødt til at kende reglen om at den sidste del af sammensætningen bærer hovedbetydningen, mens den første del modificerer sidsteledet. Det vil fx sige at *hundekiks* er *kiks* til *hunde* (ikke *kiks* lavet af *hunde*) og *suppetallerken* er en *tallerken* til *suppe* (ikke *suppe* lavet af *tallerken*).

Materialer:

- Materiale 4 (udvælg 10-15 billeder)
- Aktivitetsark 5 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 5. Opgaven går ud på at sammensætte to billeder så de tilsammen danner et nyt ord. Mon mor og far også kan komme i tanke om ord – eller selv kan danne nye ord – der er dannet af flere ord? Enten på dansk eller et andet sprog?

Præsenter børnene for eksempler på ord der sættes sammen til andre ord (fx *skole* og *taske* bliver til *skoletaske*). Prøv sammen at danne sammensatte ord (fx *fod+bold*) – også gerne fjollede ord (fx *hunde+prut* eller *prutte+hund*). Når du vurderer at børnene har en fornemmelse af hvad sammensatte ord er, kan I begynde legen.

Oste-sofa

Legen går ud på at børnene skal kunne afkode og danne sammensatte ord. Børnene sidder i en rundkreds. I midten af rundkredsen ligger en bunke illustrationer med billedsiden nedad. To børn rejser sig og trækker hver en illustration fra bunken og fortæller hvad der er på illustrationerne fx *en ost* og *en sofa*). Bagefter skal de to børn stille sig ved siden af hinanden og sætte deres to ord sammen, så de danner et sammensat ord (fx *ostesofa*). De skal nu forklare det sammensatte ords betydning (jo mærkeligere de sammensatte ord er, jo sjovere bliver legen). Hvilket ord dannes der? Hvad betyder ordet? Lad også de andre børn give deres bud på hvad en *ostesofa* er. Når dette er gjort, skal de samme to børn bytte plads, så der dannes et nyt ord (fx *sofaost*). Hvilket ord dannes der nu, og hvad betyder ordet nu?... Så er det to andre børns tur til at prøve. Lad også gerne børnene finde genstande i rummet, som de derefter sætter sammen med et billede fra bunken.

Uge 6 | Grammatik: Navneordenes bøjning

Fokus: Grammatik

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne bøje navneord i flertal.

Fokusord: *bøje, flere, frø, skorpion*

Introduktion til navneordenes bøjning: Grammatik er et fælles regelsæt for hvordan orddele kan føjes sammen til ord, hvordan ord bøjes, og hvordan ord kan føjes sammen til sætninger. Kun hvis vi kender og følger disse regler, kan vi forstå hvad hinanden siger. Navneord kan bøjes i ental og flertal samt bestemt og ubestemt form. Nogle navneord bøjes regelmæssigt og andre uregelmæssigt og atter andre et sted midt imellem. Jo mere uregelmæssigt et ord bøjes, jo sværere kan det være for børn at bøje. Nogle navneord kan slet ikke bøjes. Viden om hvordan navneord bøjes, styrker børnenes sproglige kompetencer, og målet med denne aktivitet er derfor at øge børnenes erfaring med at bøje navneord i flertal.

Materialer:

· Materiale 4 (udvælg 10-15 billeder) (alternativt en kuffert med genstande fx en ballon, et blad, en sten, en gren, en blyant og lignende genstande som børnene kan tage med hjem efter sproglegen)

Ting med hjem:

Et af de billeder der er blevet anvendt i sproglegen. Billedet kan lægge op til dialog i hjemmet om dagens tema i sprogklubben. Mon mor og far ved hvordan man skelner mellem én og flere på dansk og på andre sprog?

Tal med børnene om forskellen på ental og flertal hvor du tager afsæt i regelmæssigt bøjede ord (fx *bil – biler, abe – aber*). Efterhånden som du mærker at børnene har forstået systemet, kan du begynde med eksempler på både regelmæssige og uregelmæssige bøjningsformer (fx *bamse – bamser, hund – hunde, is – is, blad – blade, and – ænder, søster – søstre, øje – øjne*). Giv derefter eksempler på både korrekt og ikke-korrekt bøjede navneord (fx *Hedder det to *blyante eller to blyanter?*). Lad evt. børnene finde genstande rundt om i lokalet, og hjælp hinanden med at finde ud af hvad genstandene hedder i ental og flertal.

Hvor mange er der?

Børnene sidder i en rundkreds. I midten af rundkredsen placeres en bunke med illustrationer af navneord fra Materiale 4. Børnene skiftes til at trække en illustration fra bunken og fortælle hvad de har trukket (fx *Det er en bil*). Facilitatoren spørger nu: *Hvad ville du have hvis du havde 10?* Barnet svarer: *Så ville jeg have 10 biler.*

Hav fokus på at gøre legen sjov med forskellige tal – både små og store; også gerne fx 1 million – så børnene hver gang er spændte på hvilket tal de mon får.

Uge 7 | Grammatik: Udsagnsordenes bøjning

Fokus: Grammatik

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne bøje udsagnsord i nutid og datid.

Fokusord: bøjning, nu, i går

Introduktion til udsagnsordenes bøjning: Grammatik er et fælles regelsæt for hvordan orddele kan føjes sammen til ord, hvordan ord bøjes, og hvordan ord kan føjes sammen til sætninger. Kun hvis vi kender og følger disse regler, kan vi forstå hvad hinanden siger. Ofte har vi brug for at udtrykke om noget foregår nu, eller om det foregik tidligere, og det kan vi gøre ved at bøje udsagnsordene i nutid og datid. Nogle udsagnsord bøjes regelmæssigt og andre uregelmæssigt og atter andre et sted midt imellem. Jo mere uregelmæssigt et ord bøjes, jo sværere kan det være for børn at bøje. Viden om hvordan udsagnsord bøjes, styrker børnenes sproglige kompetencer, og målet med denne aktivitet er derfor at øge børnenes erfaring med at bøje udsagnsord i nutid og datid.

Materialer:

- Materiale 5 (udvælg 10-15 billeder)
- Aktivitetsark 7 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 7 er et lille vendespil med billeder af udsagnsord. Find to ens – ved hvert vendt kort benævnes udsagnsordet i både nutid og datid – på dansk og/eller andre sprog. Mon mor og far også kan finde stik og bøje ord – på dansk og/eller andre sprog?

Tal med børnene om forskellen på nutid og datid hvor du tager afsæt i regelmæssigt bøjede ord (fx *hoppe – hopper – hoppede*). Efterhånden som du mærker at børnene har forstået systemet, kan du begynde at med eksempler på både regelmæssige og uregelmæssige bøjningsformer (fx *sove – sover – sov, drikke – drikker – drak*). Giv derefter eksempler på både korrekt og ikke-korrekte bøjede udsagnsord (fx *Hedder det jeg *hopt eller jeg hoppede?*).

Nutid og datid

Børnene sidder i en rundkreds. I midten af rundkredsen ligger en bunke med illustrationer af udsagnsord. Børnene skiftes til at trække en illustration fra bunken og mime handlingen på illustrationen (fx *hopper*) mens hun/han siger fx: *Jeg hopper* (dvs. udsagnsordet i nutid). Barnet sætter sig ned. Facilitatoren spørger det næste barn: *Hvad gjorde A?*, og barnet svarer: *A hoppede* (dvs. udsagnsordet i datid). Nu må B rejse sig og trække en illustration, og sådan fortsætter legen. Det kan være en god idé at lade to voksne begynde for at sikre at børnene forstår legen.

Uge 8 | Grammatik: Forholdsord

Fokus: Grammatik

Læringsmål: Styrker børnene i at forstå og bruge forholdsord.

Fokusord: *i, på, over, under, ved siden af*

Introduktion til forholdsord: Grammatik er et fælles regelsæt for hvordan orddele kan føjes sammen til ord, og hvordan ord kan føjes sammen til sætninger. Kun hvis vi kender og følger disse regler, kan vi forstå hvad hinanden siger. Forholdsord er små ord der angiver hvor noget er placeret i forhold til noget andet. Det kan blandt andet være forhold imellem personer, steder, tidspunkter og ting. Manglende viden om hvordan forholdsord typisk bruges, kan føre til misforståelser. Målet med denne aktivitet er at styrke børnenes forståelse og brug af forholdsord.

Materialer:

- Røde og grønne armbånd
- Aktivitetsark 8 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 8 med billeder. Opgaven går ud på at barnet skal benævne hvor bilen/katten er placeret (fx *på, foran, under, ved siden af, i bagved*). Mon mor og far vil være med til at benævne bilens/kattens placering på dansk og/eller andre sprog?

Giv eksempler på rigtig og forkert brug af forholdsord (fx *Hedder det 'Jeg skal i toilettet' eller 'Jeg skal på toilettet'?*). Hvad er forskellen?

Fru Rød og Hr. Grøn

Børnene inddeles i par. Den ene er Fru Rød (får et rødt bånd om armen), og den anden er Hr. Grøn (får et grønt bånd om armen). Facilitatoren siger kommandoer som Fru Rød og Hr. Grøn skal udføre (fx *Fru Rød skal sidde på Hr. Grøn*). Når facilitatoren har sagt en kommando, skal Fru Rød og Hr. Grøn udføre den. Sådan gentages legen.

Når børnene har en god forståelse for forholdsordene, placerer facilitatoren sig ift. en genstand (fx en kasse, et bord eller en stol), og børnene skiftes til at sige hvordan facilitatoren er placeret ift. genstanden (fx *Du er under bordet*).

Uge 9 | Samtale og dialog: Samtale

Fokus: Samtale og dialog

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne deltage i samtaler ved at lytte og ytre sig.

Fokusord: tale, lytte, tale sammen, samtale, snakke, hemmelig

Introduktion til samtale: Evnen til at kunne føre en samtale ved både at tale og lytte er et vigtigt redskab i interaktionen mellem mennesker, og det her derfor stor betydning for menneskers sociale relationer. Det er også et vigtigt redskab for børns tilegnelse af sprog fordi deltagelse i samtaler giver børn værdifuld erfaring med at bruge sproget aktivt og meningsfuldt.

Materialer:

- Materiale 4 (udvælg et billede til hvert barn)

Ting med hjem:

Et billede fra sproglegen. Mon mor og far kan gætte hvad der er på det billede du beskriver?

Tal med børnene om hvad der er vigtigt når man taler sammen (fx at lytte, at tale/udtrykke sig, ikke at afbryde hinanden, ikke at tale i munden på hinanden).

Det hemmelige billede

To frivillige demonstrerer legen for børnene. Derefter sættes børnene sættes sammen i par, og placeres overfor hinanden to og to. Det ene barn får et hemmeligt billede som makkeren ikke må se. Makkeren skal nu gætte hvad billedet viser, ved at barnet med billedet giver ledetråde, og makkeren stiller spørgsmål som barnet besvarer – så børnene på den måde fører en samtale. Sådan fortsætter de indtil makkeren har gættet ordet. Herefter skifter de tur, så det nu er det andet barns tur med et nyt billede. Facilitatoren hjælper børnene med ledetråde efter behov.

Uge 10 | Samtale og dialog: Følelser

Fokus: Samtale og dialog

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne aflæse andres følelser og samtale om følelser.

Fokusord: glad, tilfreds, trist, ked af det, spændt, kedsomhed, nysgerrig, gal, nedtrykt, rolig, ensom, bange, tryk, flov, genert, selvsikker, bekymret, jaloux, stolt, sur, vred, bekymret, forbavset, lykkelig

Introduktion til følelser: Børn har brug for at kunne tale om egne og andres følelser, men det sprog vi bruger når vi taler om følelser, er ofte lidt abstrakt og komplekst. Børn kan derfor have stor glæde af at få lidt hjælp til og ekstra træning i at aflæse og tale om følelser. Det er vigtigt de voksne anerkender og rummer børnenes følelser – ingen følelser er forkerte.

Materialer:

- Ina Victoria Schau Haller (2016). *Den lille bog om store følelser*. Forlaget Carlsen
- Materiale 6
- Aktivitetsark 10

Ting med hjem:

Aktivitetsark 10. Et ark med billeder af ansigtet der viser forskellige følelser. Mon mor og far vil være med til at beskrive hvilke følelser ansigterne udtrykker - på dansk og/eller andre sprog?

Læs bogen *Den lille bog om store følelser* sammen med børnene. Tal med børnene om: i) hvilke følelser de kender; ii) hvor følelserne kommer fra; iii) hvordan man udtrykker følelser; iv) hvorfor det er godt at kunne vise/udtrykke følelser; v) hvordan man kan aflæse andres følelser; vi) hvorfor det er godt at kunne aflæse andres følelser; vii) hvorfor det er godt at kunne tale om (egne og andres) følelser.

Hvad føler jeg?

Børnene skiftes til at trække en illustration fra bunken. Barnet skal nu prøve at udtrykke den følelse der er på kortet, og de andre børn skal derefter prøve at gætte hvilken følelse barnet udtrykket. Når følelsen er blevet gættet, kan i tale om hvorfor man kan have den følelse. Hvad kunne gøre at barnet fik den følelse der var på kortet? Eksempel: Børnene gætter at barnet på et billede udtrykker glæde. Derefter tales der om hvad der kan gøre børnene glade (fx gaver, sol og sommer, en tur på legepladsen, at være sammen med familien, når man får sin livret).

Uge 11 | Samtale og dialog: Tankeprocesser

Fokus: Samtale og dialog

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne samtale om tankeprocesser.

Fokusord: beslutte, drømme, forestille sig, forstå, glemme, huske, håbe, mene, opdage, regne ud, synes, tro, tænke, ønske

Introduktion til tankeprocesser: Børn har brug for at kunne forstå og samtale om tankeprocesser (fx synes, tro, forstå, ønske), men det sprog vi bruger når vi taler om tankeprocesser, er ofte abstrakt og komplekst. Børn kan derfor have stor glæde af at få hjælp til og ekstra træning i at tale om tankeprocesser. Samtaler om tankeprocesser styrker derfor børns sprogudvikling, og samtaler om tankeprocesser kan desuden åbne op for nye måder at tænke om og opleve omverdenen på. Samtidig lærer børnene at forholde sig til andres tanker, herunder at andre ikke nødvendigvis oplever verden på samme måde som de selv gør.

Materialer:

- Franziska Gehm & Nikolai Renger (2018). *De voksne er mærkelige*. Gads Forlag
- Aktivitetsark 11 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 11. Arket indeholder ord for tankeprocesser. Hvad mon mor og far tænker – og tænker de mon på dansk og/eller andre sprog?

Dialogisk læsning

Læs bogen *De voksne er mærkelige*. Tal med børnene om hvad I læser – fokusér især på tankeprocesserne. Følg børnenes interesse. Måske vil de selv byde ind med hvad de tænker/synes/mener om noget i bogen. Vend derefter tilbage til ugens tema. I kan bl.a. tale om: Synes I også at voksne er mærkelige? Hvad tænker drengen? Hvad tror I hans mor og far tænker? Synes I det er nemt/svært at forstå de voksne? Synes I det er sjovt at hoppe i trampolin/sofaen? Hvorfor tror I at de voksne ikke vil have at man hopper i sofaen, men gerne på trampolinen? Synes I at det er nemt/svært at regne ud hvad de voksne mener? Synes I det er nemt/svært at regne ud hvad I må/ikke må? Husker I altid hvad I må/ikke må? Glemmer I nogle gange hvad I må/ikke må? Hvorfor tror I at de voksne blev sure? Hvad tror I der sker der hvis de voksne opdager at man gør noget man ikke må? Tror I de voksne kan huske hvordan det var at være barn? Hvad drømmer I om når I bliver voksne? Kan I regne ud hvorfor drengen farer op og skælder ud? Synes I også at børn kan være sære?

Uge 12 | Samtale og dialog: Talesprogets funktioner

Fokus: Samtale og dialog

Læringsmål: Styrker børnene i at have viden om talesprogets funktioner.

Fokusord: sprog, talesprog, skildpadde, tandpine

Introduktion til talesprogets funktioner: Det er vigtigt at børn ved hvad de kan bruge talesproget til (fx at udtrykke behov, ønsker, følelser, tanker), og at de kan tilpasse deres sprogbrug og måde at tale på til den person de taler med, til de omgivelser og den situation de befinder sig i, og til det de ønsker at opnå med deres kommunikation. Det er vigtigt så børnene bruger sproget så meget og så hensigtsmæssigt som muligt så de får så meget ud af deres kommunikation som muligt.

Materialer:

- Materiale 7
- Aktivitetsark 12 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 12. Opgaven går ud på at afkrydse hvilket sprog og hvilken stemmestyrke man ville anvende i den pågældende situation. Mon mor og far er enige?

Tal med børnene om hvorvidt de altid taler det samme sprog og bruger sproget på samme måde. Hvis ikke, hvornår og hvorfor taler de så forskelligt? Hvordan kan man ændre (tilpasse) det man siger, og den måde man taler på? Kom i introduktionen gerne ind på både sprogvalg (fx dansk, engelsk, arabisk, rumænsk), ordvalg, toneleje, kropssprog, ansigtsmimik osv.

Hvad gør man hvor?

Børnene sidder i en rundkreds med Materiale 7 liggende i en bunke i midten. To børn trækker et kort og skal nu lege situationen. De andre børn kan være statister i legen. Eksempel: Børnene trækker et kort med et billede af en biograf. Deres opgave er nu at illustrere hvordan de vil tale sammen hvis de var i biografen. Vil de mon rejse sig op og råbe, eller sidde stille og hviske til hinanden? Er de andre børn enige eller uenige? Hvis børnenes bidrag ikke umiddelbart synes oplagt ift. illustrationen, er det en god idé at spørge ind til barnets tanker bag deres udsagn. Fortsæt med at trække illustrationer til alle har prøvet.

Uge 13 | Fortælling og oplæsning: Beskriv

Fokus: Fortælling og oplæsning

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne beskrive personer og steder.

Fokusord: *beskrive, stor, lille, lang, kort, tynd, tyk, rød, blå, sort, gul, gerningsmand*

Introduktion til beskrivelse: Det er vigtigt for børn at de kan beskrive ting, steder og personer, bl.a. fordi det bidrager til at de kan gøre sig forståelige når de kommunikerer med andre.

Materialer:

- Legoklodser i forskellige farver og størrelser (eller anden genstand der kan beskrives)
- Materiale 8 (x 2)
- Aktivitetsark 13 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 13. Opgaven går ud på at barnet skal forklare sine forældre hvordan billederne på arket ligner hinanden, og hvordan de adskiller sig fra hinanden. Mon mor og far også kan finde forskelle og ligheder – og forklare dem på dansk og/eller andre sprog?

Tydeliggør vigtigheden af at kunne beskrive noget meget præcist ved at bede et af børnene om at hente *legoklods*en. Når barnet kommer tilbage med en legoklods, siger facilitatoren: *Tak, men det var faktisk ikke dén legoklods jeg mente. Jeg kunne nemlig godt tænke mig den gule legoklods. Tak, men det var faktisk heller ikke dén legoklods jeg mente. Jeg kunne nemlig godt tænke mig den store, gule legoklods.* Hav en dialog med børnene om hvilken forskel det gør for forståelsen hos andre at man kan beskrive noget meget præcist. Tal med børnene om hvilke ord man kan bruge til at beskrive noget med, fx farver (fx *gul, rød, brun*), størrelser (fx *lille, stor*), former (fx *rund, firkantet, trekantet*), strukturer (fx *ru, glat, loddent*), smage (fx *surt, sødt, salt*). Når du fornemmer at børnene har en forståelse for hvordan vi kan bruge ord til at beskrive noget, begynder legen.

Hvem har taget min ...?

Legen introduceres ved at facilitatoren fortæller en historie om at hun/han har fået taget noget (fx sine sko), og nu skal børnene hjælpe med at finde ud af hvem der har taget det/dem. Børnene inddeles i to lige store grupper, og hver gruppe arbejder i hver sin ende af lokalet. Hver gruppe præsenteres for 16 billeder af mulige gerningsmænd. Billederne lægges ud foran børnene i fire rækker med fire billeder i hver række. Facilitatoren har et billede af gerningsmanden som matcher ét af de 16 billeder der ligger foran børnene. Børnene skal stille beskrivende spørgsmål ud fra de 16 billeder de har foran sig. Facilitatoren må kun besvare spørgsmålene med *Ja* eller *Nej* (fx *Er gerningsmanden en dame? Har gerningsmanden runde briller på? Har gerningsmanden langt, rødt hår?*). Svarer facilitatoren eksempelvis *Ja* til at gerningsmanden har langt, rødt hår, så skal børnene vende de billeder om hvor personen ikke har langt, rødt hår. Børnene fortsætter med at stille beskrivende spørgsmål indtil der kun er ét billede tilbage – dette billede skulle gerne matche gerningsmanden.

Uge 14 | Fortælling og oplæsning: Fortæl om en oplevelse

Fokus: Fortælling og oplæsning

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne fortælle om egne oplevelser (fakta).

Fokusord: *først, bagefter, så, mens, til sidst*

Introduktion til fortælling: Det er vigtigt at børn kan fortælle om deres oplevelser så det er forståeligt for lytteren. Det forudsætter bl.a. at fortællingens dele præsenteres i en hensigtsmæssig rækkefølge, at alle væsentlige oplysninger er med, men også at der ikke er flere oplysninger med end nødvendigt, samt at der er sammenhæng i fortællingen (kohærens og kohæsion). Fortælling styrker børnenes grammatiske og narrative udvikling.

Materialer:

· En slikkepind til hvert barn

Ting med hjem:

Slikkepind fra Tampen-brænder-leg. Mon slikkepinden indbyder til dialog med forældrene om dagens oplevelser i sprogklubben?

Facilitatoren begynder med selv at fortælle en kort historie (fx om noget hun/han har lavet i weekenden).

Dengang jeg ...

Børnene sættes sammen i par to og to. Hvert barn skal nu fortælle sin makker om en personlig oplevelse eller begivenhed evt. ud fra et bestemt tema (fx fra skolen/familien/søskende/venner). Bagefter skiftes børnene til at fortælle om deres oplevelse for de andre i gruppen. Hjælp gerne børnene på vej, bl.a. ved at stille uddybende spørgsmål.

Afslutningsleg "Tampen brænder" – bør prioriteres da det er forudsætningen for "Ting med hjem"

Forberedelse til legen: Gem slikkepinde ét eller flere steder i lokalet. Når børnene nærmer sig slikkepindene, indikerer facilitatoren at de er tæt på, ved at sige *Tampen brænder*. Bevæger børnene sig væk fra slikkepindene, indikerer facilitatoren det ved at sige *Det bliver koldere*.

Uge 15 | Fortælling og oplæsning: Historiefortælling

Fokus: Fortælling og oplæsning

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne fortælle en historie (fiktion).

Fokusord: *fortælle, historie, start, midte, slutning*

Introduktion til historiefortælling: Udover at det er sjovt at fortælle historier, så udvikler det også børnenes sprog og kognition. Fiktive historier er bygget op af en start, en midte og en slutning. Kun fantasien sætter grænser når der skal fortælles fiktive historier.

Materialer:

- Materiale 9
- Aktivitetsark 15 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 15. Opgaven går ud på at barnet skal fortælle en fiktiv historie ud fra billederne på aktivitetsarket (billederne repræsenterer en person, en ting, et sted og en følelse). Mon mor og far også kan fortælle historier – på dansk og/eller andre sprog?

Historiestafetten

Børnene inddeles i to grupper. Hver gruppe arbejder med en facilitator i hver deres ende af lokalet. Hver gruppe tildeles tre bunker med billedark (én bunke med billeder af dyr/person, én bunke med billeder af steder, én bunke med billeder af objekter). Legen går ud på at børnene i fællesskab får dannet en sammenhængende fortælling. Fortællingen skal indeholde det som billederne viser. En historie udgøres af tre forskellige billeder, ét fra hver bunke, som repræsenterer en *start*, en *midte* og en *slutning*. Det første barn trækker et ark og fortæller begyndelsen af historien ud fra billedet. Derefter trækker det næste barn et ark fra en ny bunke, og fortæller midten af historien ud fra billedet. Til sidst trækker et tredje barn et billedark fra den sidste bunke, og fortæller slutningen af historien ud fra billedet. Hvis der er flere end tre børn i gruppen, generes en ny fortælling på samme måde. Sådan fortsætter legen indtil alle børn har bidraget til mindst én historiefortælling.

Uge 16 | Fortælling og oplæsning: Genfortælling

Fokus: Fortælling og oplæsning

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne lytte til historieoplæsning og genfortælle (dele af) historien.

Fokusord: *lytte, oplæsning, fortælle, genfortælle, historie*

Introduktion til genfortælling: Hvis man skal kunne genfortælle en historie, kræver det at man har lyttet opmærksomt da fortælleren fortalte historien, og at man har bidt mærke i og husket de vigtigste elementer af historien, herunder den rækkefølge de blev fortalt i. Mange vil have svært ved at huske alle dele af en fortælling, og alle mennesker lægger ikke nødvendigvis mærke til eller husker de samme ting i historien. Derfor kan genfortællinger være forskellige fra person til person. For at kunne genfortælle en historie må lytteren være opmærksom på scenen hvori fortællingen foregår, hvilke personer der optræder i historien, hvilke begivenheder der er i historien samt begivenhedernes rækkefølge og måske fortællerens perspektiv.

Materialer:

- Historie fra en børnebog efter eget valg
- Aktivitetsark 16 til hvert barn

Ting med hjem:

Aktivitetsark 16 med billeder. Mon du kan lokke far (eller mor) til at fortælle en historie ud fra billederne på aktivitetsarket – enten på dansk eller et andet sprog? Bagefter kan du genfortælle historien til din mor (eller far, søskende).

Husk historien!

Legen går ud på at lytte og huske vigtige informationer fra en fortælling og genfortælle historien. Børnene inddeles i 2 grupper som arbejder i hver deres ende af lokalet sammen med en facilitator. Ét barn fra hver gruppe forlader lokalet sammen med en facilitator fra hver gruppe. Facilitatoren fortæller et lille uddrag (10-15 linjer) fra en historie efter eget valg – det er vigtigt at der er en tydelig hovedperson og handling i historieuddraget. Herefter henter facilitatoren ét af de andre børn. Det første barn genfortæller historien til næste barn hvorefter et tredje barn kommer ud og får genfortalt historien af barn nr. 2. Sådan fortsætter det indtil alle børnene er samlet og har fortalt historien. Det sidste barn genfortæller historien for de andre hvorefter facilitatoren læser den originale historie op igen. Spørg nu: *Har historien ændret sig?* Tal med børnene om hvordan historien eventuelt har ændret sig, og hvorfor? (fx *forskelligt fokus og fortælleteknik*).

Uge 17 | Tidlig læsning og skrivning: Alfabetet

Fokus: Tidlig læsning og skrivning

Læringsmål: Styrker børnene i at genkende og benævne bogstaver i alfabetet.

Fokusord: bogstav, alfabet, form, navn, lyd

Introduktion til alfabetet: Alle bogstaver i alfabetet har en form, et navn og én eller flere lyde. Når man skal lære at læse og skrive, er det er vigtigt at man lærer alfabetet og bogstavernes form, navn og lyd(e).

Materialer:

- Materiale 10
- Alfabetplakat til brug i lege + 1 alfabetplakat til hvert barn
- Papirark og et skriveredskab til hvert barn

Ting med hjem:

Alfabetplakat. Barnet kan farvelægge alfabetplakaten. Mon mor og far kender bogstaverne i alfabetet og deres navne og lyde på dansk og/eller andre sprog?

Syng alfabetsangen med afsæt i alfabetplakaten. Peg på bogstaverne på alfabetplakaten efterhånden som de nævnes i sangen. På denne måde får barnet både en lydlig og visuel indgang til de forskellige bogstaver. Tal herefter med børnene om hvilket bogstav deres navn begynder med. Hjælp barnet med at udpege deres forbogstav på alfabetplakaten.

Bogstavstafet

Legen går ud på at børnene får kendskab til bogstavernes form, navn og lyd(e). Legen består af 2 dele.

Del 1: Børnene står i en rundkreds og tildeles et bogstavkort hver så alle børnene har forskellige bogstaver. Facilitatoren beder to børn om at bytte bogstavkort ved at benævne de bogstaver børnene holder (fx *M* og *P* bytter kort). På den måde bliver børnene opmærksomme på forskellige bogstavers form og navn. Vælg eventuelt en kategori (fx dyr, mad, ting). Kender børnene et dyr eller en ting der begynder med deres bogstav? Sådan fortsætter legen indtil I har en fornemmelse af at børnene kan genkende forskellige bogstaver.

Del 2: Børnene står fortsat placeret i en rundkreds med hvert deres bogstavkort. Et barn får nu tildelt et nyt bogstav som matcher et af de bogstaver som allerede er i cirklen. Barnet skal nu danne par med det barn som holder et tilsvarende bogstav (fx *bogstavet M matcher bogstavet M*). Tal nu om hvilke(n) lyd(e) der hører til dette bogstav (fx *mmmmm*). Når I har fundet frem til det, må barnet krydse cirklen og gå over til barnet med det tilhørende bogstav mens hun/han hele vejen siger den lyd der hører til bogstavet (fx *mmmmm*). Derefter får næste barn i cirklen tildelt et nyt bogstav som skal matches med et af de andre børns bogstaver. Sådan fortsætter legen til alle børn har fået lov at prøve. Lad også børnene tegne/skrive deres forbogstav på et stykke papir. Kan de genkende hinandens forbogstaver, og er der mon andre børn der begynder med det samme bogstav?

Uge 18 | Tidlig læsning og skrivning: Skrive- og læseretning

Fokus: Tidlig læsning og skrivning

Læringsmål: Styrker børnene i at kende skrive- og læseretning på dansk (og evt. andre sprog).

Fokusord: skrive, læse, retning, skriveretning, læseretning, papir, blyant, kuvert, postkasse

Introduktion til skrive- og læseretning: Det er vigtigt for børn at de lærer at læse og skrive, bl.a. for at de kan læse skilte, beskeder, ingredienser i en opskrift, busplaner, aviser og bøger (i skolen). Det er også godt selv at kunne udtrykke sig på skrift, bl.a. så de kan skrive beskeder, e-mails, indkøbslister, postkort og tekster (i skolen). På dansk læser og skriver man fra (øverste) venstre (hjørne) mod (nederste) højre (hjørne), hvorimod bl.a. arabisk og hebraisk læses fra højre mod venstre.

Materialer:

- En blyant til hvert barn
- Et ark papir til hvert barn
- En kuvert til hvert barn
- En "postkasse"

Ting med hjem:

Børnene får det brev med hjem som de har skrevet i Sprogklubben. Når de kommer hjem, kan de "læse" højt for deres forældre hvad de har skrevet i brevet. Mon mor og far også kan skrive breve – på dansk og/eller andre sprog?

Tal med børnene om hvor på papiret man begynder med at skrive, hvilken retning man skriver, og hvor på papiret man slutter.

Brevet

Børnene sidder på hver sin stol ved et bord. Hvert barn får udleveret et ark papir og en blyant. Børnene skal nu "skrive" et brev til deres mor og/eller far hvor de fortæller om en god oplevelse de har haft. Børnene kan både skrive de bogstaver og ord de evt. kender, og de kan også bare legeskrive. Gå rundt mellem børnene, og tal med dem om hvad de skriver. Når børnene har skrevet deres brev færdigt, kan de evt. "læse" det højt for en voksen eller for et af de andre børn. Børnene lægger derefter brevet i en kuvert, "skriver" modtagerens navn og adresse foran på kuverten og afsenderens (dvs. deres eget) navn og adresse bagpå kuverten og lægger brevet i postkassen. Når forældrene kommer, tømmer 'posten' postkassen og deler brevene ud til forældrene.

Uge 19 | Tidlig læsning og skrivning: Skriftsprog

Fokus: Tidlig læsning og skrivning

Læringsmål: Styrker børnene i at forstå at skrevne ord bærer betydning.

Fokusord: *bogstav, ord, betydning*

Introduktion til skriftsprog: Det er vigtigt for børnene at de lærer at læse og skrive, og det indebærer at børnene forstår at skrevne ord bærer betydning.

Materialer:

· Materiale 11

Ting med hjem:

Lad hvert barn vælge ét billede fra Materiale 11 som de kan tage det med hjem og farvelægge. Mon mor og far kan hjælpe med at skrive hvad der er på billede – på Dansk og/eller andre sprog?

Vendespil med ord og billeder

Gennemgå ordkort og billedkort fra Materiale 11. Fordel derefter ordkort og billedkort ud på gulvet med ord-/billedsiden nedad. Børnene skiftes nu til at vende to kort og sige hvad der er på kortene (med hjælp fra en voksen). Legen går ud på at finde så mange stik (matchende ord- og billedkort) som muligt. Den der har fået flest stik, vinder legen.

Uge 20 | Tidlig læsning og skrivning: Legelæse og -skrive

Fokus: Tidlig læsning og skrivning

Læringsmål: Styrker børnene i at kunne eksperimentere med at læse og skrive (legelæse, legeskrivning).

Fokusord: læse, skrive

Introduktion til legelæse og legeskrive: Skriftsproget består af bogstaver, og bogstaverne kan sættes sammen så de danner ord og sætninger der bærer en betydning. Det er vigtigt for børnene at de lærer at læse og skrive, og det kræver masser af træning.

Materialer:

- Materiale 4 (udvælg billeder med lydrette ord med max. 4 bogstaver)
- Alfabetplakat
- Tavle
- Kridt/tusch
- Et ark papir til hvert barn
- En blyant til hvert barn

Ting med hjem:

Arket med de ord barnet har skrevet. Barnet kan "læse" ordene højt for sine forældre. Mon mor og far også kan skrive ord – på dansk og/eller andre sprog?

Hængemand

Børnene sidder foran en tavle. På tavlen tegner facilitatoren en bakke og trækker et billedkort. Herefter tegner facilitatoren en streg for hvert bogstav i ordet. De anvendte ord skal være korte (max 4 bogstaver) og lydrette (fx *hus, sol, bus*), dvs. at ikke-lydrette ord (fx *bord* hvor *d* er stumt, *hvid* hvor *h* er stumt, *ost* hvor *o* udtales som *å*) bør undgås. Børnene skal nu sige ét bogstav ad gangen. Brug alfabetplakaten som hjælp. Indgår bogstavet i ordet, indsættes det på sin plads. Indgår bogstavet ikke i ordet, skrives det under ordets streger med en streg over. Desuden tegnes den første streg i galgen. Hvis børnene ikke gætter ordet før galgen og hængemanden er tegnet færdig, har facilitatoren vundet. Hvis børnene gætter ordet/alle bogstaverne før galgen og hængemanden er tegnet færdig, har børnene vundet. Hvis børnene har mod på det, kan de med facilitatorens hjælp være dem der står ved tavlen. Når ordet er gættet, kan børnene skrive ordet ned på deres eget papir.